

میتو

بەرھەفکرن:
د. عارف حیٹۆ

شاه و مداین

شەھىدىن

چىرۆك ژبۇ زارۆكان

د. عارف حىتۆ

- **شہمدین / چیرۆک ژبو زارۆکان**
- **نفسین و بہرہہ فکرن:** د. عارف حیتو
- **تیچنین:** رۆناک عبدالقادر بامہرنی
- **بہرگ و نیگار:** فہیما ئیبراہیم
- **دہرہینانا ہونہری:** ربیہر عمر احمد/ بنگہہی ئەپل
- **تیراژ:** ۱۰۰۰ دانہ
- **ژمارا سپاردنی:** ۲۰۰۶ / ۳۰۶
- **وہشان:** ژ وہشانین بنگہہی (PSETC-C) زنجیرہ (۲۳)
- **چاپ:** چاپا ئیکئی، چاپخانا ہاوار- دھۆک.

شہمدین گہنجہ کی ہهژار بوو، لی یی زیرهک و
ژیر و جوانمیر بوو.

سپیدہ یه کی دگهل مهیموینکا خوه چوو بازاری.
دونیا بوهار بوو، خوناڤ ل سهر پهرین گولان
دته ییسی و بایه کی هوین ل بژیا وی ددا. شهمدین
ل بهر دکانین بازاری را دبوری و مهیموینکا وی ژی
ل سهر ملی بوو. ژنشکه کیڤه کچکه کا جوان و ههژی
و ماقویل دیت، ب تنی ل بازاری دگه ریا.
فروشیاره کی گهړوک ب دویف ڤه بوو، به لا خوه
ژیفه نه دکر.

شهمدینی بله ز کره غار و هاریکاری یا کچکی کر
کو ژ دهستی وی فروشیاری گهړوک رزگار بکهت.

دهمی فرۆشیاری گۆتییە شه‌مدینی کو مایی خوه د
وی نه‌کهت، شه‌مدینی ب توندی گۆتی: "ئه‌قه
خویشکا منه و ئه‌گهر تو به‌لا خوه ژێقه نه‌کهی،
دی خوه کریت بینی".

فرۆشیاری ب تیئ چاڤی سه‌ح دکره شه‌مدینی و
مجدی یا ده‌نگی وی، ئینا به‌لا خوه ژێقه کر و چوو
سه‌ر ریکا خوه. که‌یفا وی کچکی گه‌له‌ک ب
شه‌مدینی هات و ب گرنژینه‌ سوپاسی یا وی کر.

دهمی قه‌دگه‌ریاڤه‌ مالا خوه یا ل ناڤ
دارستانی، گو ه‌ لی بوو پیره‌ژنه‌کا سحر به‌ند یا
دبیژته‌ زه‌لامه‌کی ما‌قویل و ب پاسه‌وان، ژبلی
گه‌نجه‌کی کو ناڤی وی شه‌مدینه، که‌سه‌کی دی
نه‌شیت گویالی سیحری ژ شکه‌فتی ده‌ربییخت.
پاشی پیره‌ژنا سحر به‌ند به‌رزه‌ بوو، هندی وی
زه‌لامی گازی دکرئ کو قه‌گه‌ریت و بو بیژیت کا ئه‌و
شه‌مدینه ل کیڤه‌یه، لی چ به‌رسف نه‌بوون.

ئینا وی زهلامی، کو خریانی وهزیری سولتانی
بوو، فهردان دا پاسهوانین خوه کو هر کهسهکی
ناقئ وی شهمدین بیت، بگرن و دگهل خوه بیننه د
تهلارا سولتانیقه.

شهمدین بلهز هاته مال و دقیا خوه ژبهه
پاسهوانین سولتانی قه شیریت. لی ل وی دهمی،
جیرانهکی هه قژیی شهمدینی، گازی دکرئ. دهمی
پاسهوانان گوهل ناقئ شهمدینی بووی، ئیکسهه
گرتن و برنه تهلارا سولتانی.

ل ناق باخچهیی تهلاری، نازدارا کچا سولتانی
گول ئاف ددان، ههه ئه و کچ بوو یا شهمدینی ل
ناق بازاری دیتی و رزگار کری. ههکو نازدارئ
شهمدین دیتی، ئیکسهه فهردان ل پاسهوانان کر کو
بهردن و نازاد بکهه.

چاقئ خریانی لی بوو ههکو نازدارا کچا سولتانی
گرتیههک بهردای. ههکو زانی کو ناقئ وی گهنجئ

گرتی شہمدین بوو. فہرمان دا کو جارہ کا بگر نہ قہ
بیی کو کچا سولتانی پی بحہ سییت.

دہمی بو جارا دووی شہمدین ہاتیہ گرتن و بریہ
نک خریانی، ٹیکسہر برہ بہر دہری شکہفتی و
خریانی گوٹی: "گوپالہ کی کہ فن د شکہفتی قہ ہہیہ،
بلہز ہہرہ بو من بینہ".

شہمدین چوو د وی شکہفتا مہزنقہ و ل گوپالی
دگہریا، لی یا بی مفا بوو، چ گوپال ب بہر چاقین
وی نہ کہفتن. شکہفتہ کا مہزن و ب ترس بوو،
گہلہک دہنگین سہیر و ب ترس دہاتنی. لی وی
ریکا خوہ بہرنہ دا و ہہر ل گوپالی دگہریا.

مارہک دیت پی خوہ وہکو صہوکا پیچای، ہیڈی
دبہر را بوری، لی پیی وی کہفتہ سہر دارہکی
ہشک و قرپین ژئی ہات. مار قہ جنقی و ژخہو
ہشیار بوو، شہمدینی دہست دا دارہکی و خوہ ژ

ماری دوور کر ، مار ژى ترسيا و چوو دکونه کيښه .
ل جهى ماری ، گوپاله کي کورت ل ويړئ بوو .

شه مدینی گوپال راکر و څيا ژ شکه فتی دهرکه څیت ،
لی هرچه ک کهفته د ريکا ويدا . وی ژى گوپالی
خوه بلند کر کو هرچي پی ژ خوه بره څينيت .

دهمی چاڅی هرچي ب گوپالی کهفتی ، ههردوو
دهستين خوه ب سينگي خوه څه نان و قهباري وي
مهزن بوو ، ههر مهزن بوو هه تا دهری شکه فتی
ههمی گرتی .

پاشی گوټی: "نهؤ نهز خولامی ته مه ، سی هیڅيان
ژ من بخوازه دا بو ته ب جه بينم" . شه مدینی
گوټ: "بله ز من ژ څيره دهر بيڅه" .

د چرکه کيدا شه مدینی خوه دیت یی دناڅ میړگه کا
خه ملیندا و مهیموینکا وی ژى یا ل دهف .

دهمى شه‌مدین گیرۆ بووی و ژ شکه‌فتی
ده‌رنه‌که‌فتی، خریانی وه‌سا هزر کر کو شه‌مدینی
گوپال یی بو خوه بری و دئ چیت نازدارا کچا
سولتانی بو خوه خوازیت. ئینا بله‌ز زقریقه
ته‌لاری و که‌فیکا خوه یا سیحری ده‌ریخست و خوه
به‌ره‌ه‌فکر ژبو هه‌ر بو‌یه‌ره‌کی ب قه‌ومیت.

پاسه‌وانان سولتان ئاگه‌دار کر کو مه‌وکبی
شه‌مدینی پسمیر یی گه‌هشتی، هرچی هیقییا وی یا
دووئ بو ب جه‌ ئینا بوو کو بکه‌ته پسمیره‌کی
ژیهاتی و ده‌وله‌مه‌ند.

سولتانی گه‌له‌ک که‌یفا خوه پی ئینا و بره‌د مالا
خۆقه. ده‌می نازدارئ شه‌مدین دیتی، ئیکسه‌ر
نیاسی و دوعا ژ خودئ کرن کو وی ژ بابئ وی
بخوازیت.

دلئ شه‌مدینی ژئ که‌فت بوو نازدارئ، له‌وا داخواز
ژ سولتانی کر کو کچا خوه بده‌ته وی.

بهري سولتان بهرسقه كي بدهت ، خرياني كه فيكا
خوه يا سيحري ئينا دهر و دانا بهرچاڦين
سولتاني .

ئه قجا سولتاني ب توږه بيڤه گوته شه مديني : "ئه ز
كچا خوه نادهمه ته ، چونكو من يا ژبو خرياني
وه زيږي خوه هيلاي ."

نازداري كره قيڙي و ههوار ، گوته بابي خوه كو
وي خريان نه قيت و هه ز ژ شه مديني دكهت .

شه مدین گه لهك خه مگين بوو ، ئاگه ه ژ خوه نه ما ،
گوپالي وي ژ دهستان كه فته سه رعه ردي ، خرياني
بله ز خوه ليڏا و بره ژ دهرقه .

دچر كه كيڏا ، شه مدین ز قريڤه هه ژار و هه مي خه لك
ل ديوانا سولتاني ، جلكين وي يين دريائي و بي
سه روبه ر ديتن . ده مي ئاگه ه ژ خوه بووي ،
داخوازا ليږوريني ژ نازداري كر و ب سه رشوري ژ
ديوانا سولتاني دهر كه فت .

نازدارئ گه له ک کره گری و فیا دگه ل شه مدینئ
هه ژار بچیت و بره فیت ، لئ خریانی گرت و ئینا د
ژوورقه .

هه روه سا خریانی داخواز ژ هرچی کر کو وی بکه ته
سولتان و بابئ نازدارئ ژ سه ر عه رشی بینته
خواری . د چاف نقاننده کیدا ، خریان دبیته سولتان
و نازدارئ بوّ خو ه دبه ت .

مه یموینکا شه مدینی نه شیا هه قالئ خو ه خه مگین
ببینیت ، د پشت شه مدینی را زقریقه دیوانا
سولتانی ، دیت کو سولتانی دروست یئ قه ید
کرییه و نازدار ئی یا ل بهر پی یئ خریانی هیفیا
ژئ دکه ت .

ئینا مه یموینکئ خو ه ل ناف چاقئین خریانی دا و دا
بهر په نجا . گوپال ژ دهستان فری و که فیکا وی یا
سیحری ژئ که فته بهر پیا . مه یموینکئ گوپال
هه لگرت و گه هانده شه مدینی .

شهمدين زقريڤه ديواني و ئيڪسهر كه فيڪا خرياني
سوٽ، ئيڊي چ سيحر نه مانه ل دهف خرياني و
ههمي به تال ڪرن.

سولتان ڦه گه رانده ڦه سهر عهرشچ وي و ب فه مانا
سولتاني، خريان هاقيتته د زيندانيدا. نازدار ڙي بو
جارا دووي رزگار ڪر و گه هانده دهف بابي وي.

پشتي سوپاسي يا هرچي ڪري و ڦه گه راندييه د
شڪه فتيڦه، ههروهسا گوپالي سيحري ڙي دانايه
جهي وي، ڦه گه رياڦه دهف سولتاني و وهڪو
گه نجهڪي هه ڙاري ميرگهها سولتاني، داخوازي يا
ڪچا وي ڪر.

سولتان و نازدار خاتوين، ههردوو رازي بوون و
شهمدين بو زاقايي سولتاني.

ههفت روڙ و ههفت شهقان، ديلاڻ و شههيان ل
سهرانسهري ميرگهها سولتاني هاتنه ڪرن،

شەمدین بۆ پسمیرهکی ژ راستا و د تەلارا
سولتانیڤه دژیا.

ئەو دناڤ کەیف و خۆشی یین خودا مان.

خرپان ژى ما د زیندانیڤه ، هەتا چووێه بەر
دلوقانی یا خودی.

ئەز ژى هاتمهڤه و... کەسێ چ نەدا من!

*